

1931 сыл алтынны
15 нүпүттэн тахсар

No. 44 (4311)

1973 г.

Муус устар 12 күнэ ✦ Сылланта
чэппиэр 2 харчы

Сызнато
2 хиты

Олбу-солбу түсүһүү

Чурапчы. Амма. Алексеевской.

Салбыт чиглэлэрэ хайы-үйз ааста, бастагы квартал түмүктэнэ. Онон сибээстээн биһиги редакциябыт куоталаһы хазымытын кэ-тэхтэн бэрэбизирээлиир сыалынан ыаллыы оройуоннардаабы ха-һыаттар редакцияларын ныйта сибээстэһэн сүөһү интиитигэр мөн-нүк түмүктэри ылла.

Нөсөрүн курдук, сүүнү иитинтин бородуунталарыгар уюмга кылданнаах түүлээххэ государственны нымта ахсаанга оройуоннар үһүөн үчүгэй көрдөрүүлээхтэр. Ол гынан баран, эти атыылааһыҥҥа бырыһыанынан төһө эмэ үрдүн Алексеевскай бу нөрүнгэ ааспыт сылларга таһыман быйыл ыраабынан сиппэнкэ иһэр, өтөн биһиги оройуонмут былырынҥыгаззаар быйыл 271 центнеринэн элбэх эти туттарда. Түүлээх бултааһыныгар малларбыт үүнүүлээхтэр, өтөн биһиги 1972 сылларбытыттан 706 солкубайынан таҥнары түһүүлээхпит. Манна совхозлут сайаазааччылаара бултааһыт түүлээх иилэрбэтэхтэрэ улаханньык оуста.

Ынчат сүөлүнү төлөштүүгүз бийиги көрдөрүүбүт алексеевский-дардаббар ордун, Аммалартан көрдөрүү кыялан ыылыллыбата.

Хусталаһар эройуоннарга үһүөннэригэр ынабы саптарыы туруга олус мөлөх. Бу дыһалаба болбоһто күүһүрдүлүүнэбинэ эрэ сатаһыһы.

Ининс квартал—үлгэз ордул эппнэттээх, түмүктээһиннээх би-
ризмэ. Сүөһү инитиктигэр сүрүн көрдөрүүэлэри кыстын бу хазалыт
мөллөх сайыныгы мэнччирээктэ тахсыы быһаарыахтара.

Оргойун тыатын хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ! Быйылгы кыс тыгы үчүгэйдик түмүнтүүр уонна онон оройуонгар нуоталаһыһа-рыгар бастыыр иһин өссө түмсүүлээхтик, дьулуурдаахтык үлэли-бик!

Космоһы
баһылааччыларға
наҗараада

Космонавтары бэлэмнәр ҡылып
итишһе ғәғә СССР Авиационный
спортун федерациятынан оҙақ-
томмүт космонавт-летчик Ю. А.
җағарын астынан дипломунан на-
ғараландырылған.

МУУС УСТАР 21 КҮНҮГЭР
БУЖА БАРЫ—
КОММУНИСТИЧЕСКАЯ
СУБУОТУННЬУККА!

Көхмөөхнүк махсблахтара

Коммунистической суботуньуук кун коллектив наловойу-
нан 2257 солкуобайлаах үлэни оҕоруога 414 солкуобай
суммалаагы ыттылетка фонугар киллэрэхтэрэ. Бу күнүргэ
коммунистической суботуньуука дохтоохтук тахсар-
га бөлөмүнүн үтэнээн бэри турар.

УОН ТҮӨРТ ТОННАНАН АНАРДЫЛАР

Ордуу үүсээд хөдөөлүүнү Мар-
грена Монсееана Константинов-
наистаг. Кили бастамы шаарта
түмүзүнөн болоодойунан 8397 кэ-
лүүтү шаш түттарди, белаянам
217 бырымаан голоордо. Оттон
Пелазег Петровна Старостина
горудавын 1361 кг-нан аярдн,
бырддин инежмичи 269 кг ол-
гондор 343 кг үүтү мези.

A. СИВЦЕВ.

РСФСР үлэһиттарин депутаттарын кыраайдаабы,
уобаластаабы, уокуруктаабы, оройуоннаабы,
куораттаабы, сельскэй уонна бөлүөлэнтээби
Советтарыгар быыбары ыттар туһунан
РСФСР ВЕРХОВНОЙ СОВЕТЫН ПРЕЗИДИУМУН
ЫЙААҔА

РСФСР үлэйтгээрин депутаттарын хяраайдаагы, уобаластаагы,
уонурустаагы, оройуонаагы, куораттаагы, сенский уонна ба-
һуолактаагы Советтарыгар быыбары баскымманыыага—1973 сыл
бас мйын 17 күнүгэр адымыга.

РСФСР Верховная Советын Президиумун Председателя
М. ЯСНОВ.

РСФСР Верховный Совет Президиуму Секретарю
Х. НЕШКОВ

Москва, 1973 жыл, мүүс устар 6 күнө

Джузской олоотхоогоро «Джузский» совхозтан нунд дуусу илаллар. Бу тепличный загнааиметаба икис дочарата үлэри хирдэбинэ, буруусу, адуу, редискэ гэдэ гэдэ баатарар кэмизгар баар буоларо. Сийомокка: тепличара.

А. Фазымов фотата. СССР фотехроннага.

ССТА ПОТОХРОНИНАТО.

172 үлэ күөз өҥөһүллүө

Министар 84 кубометр оттуу маһын таһымыгар үс автомашинаны аһаар. Тыматтан суога түтүү маһын киллэригэ аһын улааһын трактор үлэлиэ. Мындааһыттан Чурапчыга таһаары быхаһаарыга үс грузовой маһымына сүтүө.

Мағарымынлары, тарихы, мемлекеттәри, о. д. а. истае өтүләрин ырааттырға уния бәрәдәтәһингә үгүе кәһи тахсыра.

Субуотунньугу үрдүк тәрәвиннәхәти ыттыһа У. А. Никулов салаһаччылаһа комиссия тарилһинә.

BIHIGI KOPR.

ХҮТААНАХ. Арьмдаах бира-
дэтэни Сималдах ферматыгур
И. К. Местников уонна Ф. В. Ко-
кенниһ мачат сүөһүнү корол-
дор. Киинлэр үдэлэрин бичиы-
лар соноростору. айаһымаллар,
айы-уһа үс ат айаһанна. Уо-
доттар хаары баттаһа сонорос-
тотур айаһиһан ат өгөтөр бм-
иһиһахтар.

Х Х Х
Соохов Кытаанахтараа отделе-
метын Арымдаах биригээдэти-
эр аасмт сул В. Н. Сивцев
амитилэн алаашыг аяарай

БИЛИГИН ДА
ҮЛЭ ҮӨНҮГЭР

Совхоз Соловьевтаары отделение-
нын рабочайы Петр Дмитрие-
вич Сергеев озо саахыттан ыла
колхоз производствотугар эри-
лээт үскөзбүтү. Кийи келин сов-

E. MACCAEB.

Бишгэеги хэсгэмээ илгээгээ
294 кг буулбута, отгон М. Д.
Поташова нэгдсөнү нээрэй
310 кг тэнгэснэгтэ. Бишгэе уу-
уубуулабыгтар хаана да ний-
рэй мангын удаашгата суох,
аскэгтү усуулубууныг түсээр
бууллар, мангын бодог нийрэй
дари млиааха сөн.

Е. СЫРОМЯТНИКОВ.

100 рабчыца да буелан барад
алинтин үхэтэн арадрбат. Тобо
дараны кырыйдар, доруобуйата
мелтөөтөр Петр Дмитриевич би-
йигин дараны үлэ үлүтөр сыл-
дыар.

ЫНАХ СУӨНҮ ТУҺАТА СУОХ ӨЛҮҮТҮН УОННА ЫНАХ КЫТАРААНЫНЫН ТУОРАТЫАХХА

Научная-практическая экономическая конференция РЕКОМЕНДАЦИЯ ПАРА

1. Общественная ынах сүөһү каннынэн өлүүтүн уонна ынах кытараанынын тосту аччатыыга ынах сүөһү бары группаларын тыыннаах ыйааһыннара эбиллэтигэр, ынахтан төрөлнөй төрүөбү ылымга, бородуусууны биэриитин үрдэтигэр наука сыга ситиһиллэрин уонна бастын опыты утумнаахтык туттан туран, минеральной-витаминой эбиллэтигинэн балансаммат рационунан ынах сүөһү бары группаларын хааччыйарга.

2. Ынах хаачыстыба өттүнөн структуратын тупсарар сыалтан манньк үлэлэри утумнаахтык ыытарга:

— ремонтнай иитиһигэр хаалар тыһы борооскуллары эрдэ сүүмэрдээн аналлаах туспа мистэбэ муһуһан мэхчирэнт биригээтигэр хас хаһаайыстыба айы идэтигэр эвонеларынан көрүүнү бу дымлан ыла олохтуурга;

— бары хаһаайыстыбаларга үөскэтигэр хаалар тыһы тыһаастары, кытарак тиктэллэри туспа эвонеларга туттаран, сайынын аналлаах хааччахтарга мэхчиритини быһылгыттан тэрийэн, 1974 сылтан толору искусствоннай сизмэлээһинигэр киллэрэргэ;

— ынах бороодатын тупсарыыга анаан тыһы борооскуллары, тыһаастары уонна тиктэллэри плитлеткага көрүллүбүт булан быһылгынан ремонтнай племенной сүөһүгэ талыыны 1973—1974 сылларга бары хаһаайыстыбаларга толору ыытарга.

3. 1973 сылтан Ленин аатынан колхоз Одьулууннаабы учаастагы, Эрилик Эристин аатынан колхоз Холтоботообу, Калинин аатынан колхоз Төлөй Диригинээби, Карл Маркс аатынан колхоз Толооннообу биригээдэлэрин уонна Субуруускай аатынан совхоз Дотордууралтаабы, Болтоботообу отделениеларын бары төрүү ынахтарын, тиктэллэрин итинэнэ нэһилиэнэ кэтэх сүөһүтүн искусствоннай сизмэлээһинигэр 100 бырыһыан киллэрэргэ уонна ити сирдэргэ атыр буустары суох гынарга.

Эмиэ ити курдук 1974 сылтан Ленин аатынан колхоз Амтатаабы учаастагы, Эрилик Эристин аатынан колхоз Хадаардаабы биригээдэтин толору искусствоннай сизмэлээһинигэр киллэрэргэ.

Искусствоннай сизмэлээһин хабар сирдэрин кыстын фермаларын типовой сизмэлээр луунарынан, өтөн сайыллыктары чөлүкүн тутуулаах лууннарынан толору хааччыйарга.

Искусствоннай сизмэлээһин лууннарын атырдаах уонна балаан ыйдарыттан уаты биригээбэ толору үлэлэтэргэ уонна техник-осеменатордарынан хааччыйыны быһаарыахтык ыытарга.

4. Ынагы саптарыыга мөлөх турунтаах

атыр буустар туттула сыдыыларга мэйи буолбутун ыйан туран, специалистарынан көрүллэн опробациламмыт эрз үчүгэй племенной хаачыстыбалаах атыр буустар буоһатыыга кытталларын быһылгыттан олохтуурга. Ол инниттэн ремонтнай атыр буус борооскуллары, тыһаастары сүүмэрдээһин, бонитировкалааһыны биллэргиттэн олохтоон итинэнэ научнай рационунан хааччыйан туран, кылаастары үрдэтэр үлэни ыытарга.

Бис сыллаах быланынан көрүллүбүт племенной хаачыстыбалаах ремонтнай атыр буустары бары хаһаайыстыбалар 1973—1975 сылларга булан иитэн таһаарыахтаахтар.

5. Искусствоннай сизмэлээһин зонатыгар киирбэт учаастактар, отделениелар, биригээдэлэр общественнай ынах сүөһүлэрин буоһатыыга, эрдүк ыстык нэмгэр, илиинэн саптарыы ныматын бары ыстык уонна сайылын фермаларга олохтуурга. Ол инниттэн хас ферма ахсын атыр буустары аналлаах сүөсүһүнэ туттарарга, көрүүнү харайыны тупсарарга, станоктарга саптарыыны ыытарга. Атыр буус ноборууска тын улаатыннарарга уонна саптарыы учуотун бэрээдэтигэр. Итинэн ынахтар уонна тиктэллэр тохсунуу—кулун тутар ыйдарга 70—80 бырыһыаннара төрүүлэрин ситиһэргэ.

6. Мөлөх турунтаах сыл тахсыбыт борооскуллары, тыһаастары туспа бостууктарга туттарарга, хас биридии хаһаайыстыба айы эбин аһатыыны тэрийэргэ. Ычат сүөһү ыстыкка киирингэ быһа түһүүтүн таһаарбат сыалтан хедуһа мэхчирэкин, нэхчирини туһанары таһынан, балаан ыйыттан ылата эбин аһылыгынан күүскэ хааччыйарга. Аналлаах тутуулары сайын эрдэттэн өрөмүһүнэн, ыйрэйи балаан ыйын мэйиһигэ күнүттэн ыстыкка киллэрэргэ уонна эбин аһылыгы сөп буоларынан биэрэргэ. Орбуулаан төрөөбүт мөлөх турунтаах ыйрэйдэри эрэллээх илиигэ туттаран, оһуобай рационунан уонна эбин аһылыгынан аһатарга.

7. Зоотехниктар уонна ветеринарнай специалистар, техник-осеменатордар ынагы саптарыы уулаах ынагы уоллары графинтарын булгуччу оңоруохтаахтар уонна ол тутуһулуутун хааччыйахтаахтар.

8. Хаһаайыстыбалар специалистара зоотехникарууһуоктары үлэлэтэн сүөһү иитиитин үлэлиттэрин квалификацияларын үрдэтигини булгуччулаахтын ситиһэллэрэ наадалааһын хаһаайыстыбалар салайааччыларыгар, партийнай тэрилтэлэр секретардарыгар, идэлээх союз олохтоох комитеттарын председателигэр өссө биридэйдэтэргэ.

СУБАЛ СИГНАЛ ХААЧЧЫАЛЛАРА НААДА

Совхоз Кытаанаахтары от-
делениетин Армылаах бири-
гээдэтигэр ынах төрөөн, үүт-
ас дэлэйдэ. Маннькысыттар
күннэ ортотунан 150 кг үүтү
ыылар, Кинилэр мабыт үүт-
тэрин заводка туттарыахтары-
гар диэри беркэ эрдэданналар.
Ол курдук фермаларга иһит-
хомус тийбэт, маннькысыт-
тарга биридии эрз бидон би-
риллэбит. Үүт туттарыылар
диэри бидарава кутулар,
буортутулар.

Ферма үлэиттэри спец-
таһынан, саптыкынан хаач-
чылаабыттар. Хотон муһаста
болуот курдук уста сыдыар,
хоробут да кидятарбат. Но-
суоһунан оботторор буоллар
бэрт буолдо абыт.

Совхоз, отделение, биригээ-
дэ салайааччылары рбачай-
дары үлэниргэ ситтөөх усу-
луобуулан хаатчылаабыт
наада.

Е. СЫРОМАТНИКОВ.

● Үлэ ветерана сүбэлиир „КЭСКИЛ“ КЭСКИЛЛЭЭХТИК ОҢОРУОХХА

«Межколхозстрой» оро-
йуоннаабы холбоһуга 1971
сыллаахха Карл Маркс
аатынан колхоз Толоон-
нообу биригээдэтигэр 200
ынах сүөһү киирэр хото-
нуу тутан үлэсэ киллэрби-
тэ. Бу хотон механиз-
ациялар гына аналлаах
бырайыагынан тутула-
быт. Ол эрээри манна
үлэни чөлүктөр механиз-
ация ханьык да көрүнэ
баччаанга диэри киир-
илин.

Бу ферма «Кэскил»
тиэн каттаммыта. Манна
маннькысытынан онус
кылааһы бүтэрбит кыр-
гыттар үлэлииллэр. Ки-
нилэр үгүс ыарахаттары
көрсөллөр. Кыһыны быһа
ынахтарыгар ууну, көн-
иэрбөнү биэрэрэнэ та-
һаллар. Хотон иһигэр,
саатар, уһааттары суох.
Эдэрдэри салайар, үлэни-
хамнаһы туруорсар ыс-
дыабыс, опыттаах ына-
ныксыт сыһамарыллыба-
тах.

Сүөһүлэр туруктара
уопсайынан куһағана
суох. Ол эрээри абылх
мөлөх ынахтар бааллар.
Кинилэргэ эбин аһылыгы
күүскэ биэрэргэ наада.
Бу ырыганааһын тах-

сыбыт биригэһинэлэр
биллэллэр. Биригэһин, уу
баһар маннькына алдыан-
нагына, сүөһүлэр ачы-
гына 1—2 күн уулаабакка
тураллар. Иккиннин, кү-
һүн сайыллыктан олус эр-
дэ көһөн киирэллэр, онон
мөлөх мэхчирэнтэ сүө-
һү быһа түһэр. Үсүһүнэн,
күһи суох аатыран эдэр
уолаттары бостуугуна
аныыллар, кинилэр ынах-
тарын мэхчиритини, көрүү-
нү дьалайбаттар, аты-
рын ырыахтарыгар диэри
сүүрдэллэр. Ол ырыган-
нааһыгга эмиэ төрөөт
буолуон сөп.

Онон кэлэр сезонна
иһилэри учуоттаан туран,
«Кэскил» ферматыгар
үлэни механизациялар,
бостууктары күчэйтэ
сүүмэрдир наада.

Ферма төрөөбүт ынах-
тара саптарылаа иликтэр.
Бир атыр буус таах ту-
рар. Осеменатор К.Д. Ани-
симов этэринэн, сизмэлээр
адала иликтэр үһү. Тө-
рөөбүт ынах баччаанга
диэри саптарылаабыкка
турара кийини хомотор
эрэ.

М. БАРАШКОВА,
сүөһү иитиитин маас-
тара, пенсионерка.

СУУТ УУРААНЫН ТОЛОРУУ — БЫҢГИ Э В Э Э Н И Н Э С консультациябыт

«Общество» одорон обще-
ствоттан туора турар сатамма-
дэн В. И. Ленин этигэ сосуда-
ственной тутулга сүүх бала-
һаанына быһыллынан киирбитэ.
Советскай Конституцияла дэ
биридии киһи советскай сокуону
булгуччу толоруохтаах дэн сү-
рулуубута. Бу сүрүү принци
билигини камга уунууччу улахан
суосталаах.

Суут таһаарыт уурааа ки-
тин да тутулууга суох, чуолкай-
дык уонна биригээтигэр төлө-
рууларын сокуон ходоубар. Ма-
нааха быһиги оройуонмут төри-
тадарин, хаһаайыстыбаларын
салайааччылары, бухгалтердары
сүһүһүнэн үчүтэйдик сыһаанна-
һаллар. Ол эрээри үгүстөр бил-
бэттэр эбэтэр бааробаттар, холобур,
Карл Маркс аатынан колхоз бух-
галтера М. Н. Тимофеев, Ленин

аатынан колхоз бухгалтер А. И.
Исуповтара. Ол иһин өссө бири-
суут уурааа толорулуутун бе-
рээдэргэ, быһыкка иһэн сыһаан-
наах бопурууларга консульта-
цияны биэрэргэтин баһарабыт.

Булгуччу толоруулар доку-
муннарынан буолулар: народ-
най сууттар таһаарыт уураах-
тара, толоруулаах иликтэри,
кара кулугаһыһаһынна тахсы-
быт народнай сууттар уонна та-
һаарыстын сууттар уураахтара,
профсоюз олохтоох комитета та-
һаарыт 1—2 №-тээх үдөстө-
рөннелар, административнай
уонна народнай контуруол оро-
йуоннаабы комитетин уураах-
тар, нотариальный контуруалар
таһаарыт наһиастара. Мантан
да атын суут-сизмэлэстия уонна
административнай органныр бы-
һыкты таһаарар дьалаалара,

барытыгар испыраанса сурута-
ран ылан, толоруулаах иликни
кытта холбуу тигэн, үлэнир-
ка эрэ суут толоруу тутуугар эб-
тэр атын туһаанаах органныр
төһүһүрүлүһтээх. Сорохтор
суут толоруу тутуун сурутун
дугар биригэһи «суох» дэн
суруулан баран төтөрү ытталлар.
Быһыаха маннькы эппиэтэ суох
сыһааннабар тэрилтэлэринэн рай-
по, Ленин аатынан колхоз уо.д.а.
буодалаар.

Толуурдаах киһи бар түбүгү-
тигэр толоруулаах таһаары
на уган иһэлиик тутулуох-
таах. Толоруулаах иликниэн
хамнастан тутуу хаһыт айып
опибуулар. Хамнастан тутууга
опион дэхсэр хамнаһын барытын
(оройуоннаабы комитетинэн
уонна наадалааһын кытта) киллэ-
рэн баран, нолуогун көрүрүтүт
көһүннээри хамнаһыттан тутуу-
лар. Оттон быһа дугабырнан
хамнас аахсар дьалаа хамнаста-
рыттан барытыттан тутуу өкө-
һуулар. Тутуулуубут харчы ол-
гыһа иһинэн ылардаахха пер-
воднаахтаах, эбэтэр перуче-

нинан көһүрүлүн иһиллэх-
тээх. Сорох хаһаайыстыбалар
(Субуруускай таһааран совхоз,
Калинин аатынан, Карл Маркс
аатынан колхозтар) бухгалтер-
дара толүүрдөөх дэһити тутуу-
луубут харчыны ылардаахтаага
муһуһан баран эр буола-буола
ытталлар. Бу сымда.

Алимент үлэит хамнаһын
суотугар ылар аһаарыттан кыт-
та тутулуохтаах. Сорохтор ити-
ни өтөрбөтөр. Сорохтор, толүүр-
дөөх киһиэхэ үтүтү өтөрбүт
буоланнар, толоруулаах иликни
тутулуохтаах суумана со-
руулан туһаттар. Маннькы тү-
бүлүгэ тутулуохтаах суума бу-
туулаахтар харчынаарыттан ир-
дэнэхтээх. Холобур, Карл Маркс
аатынан колхоз кылааһынай бух-
галтера Тимофеев М. Н. гр. Хаа-
матовтан алимент харчытын ала-
ый устата 112 солк. 89 харчы-
ны туһатаах. Оройуоннаабы на-
роднай суут бу сууманы Тимо-
феевтан төлөтөрү уураахтара-
та. Уураах туолубут.

Толүүрдөөх киһиэхэ ирэ (эл-
(Тутуутун 4 стр. көр).

СУУТ УУРААБЫН ТОЛОРУУ—ЭБЭЭНИНЭС

(Бүтүүтэ. Иннин 3 стр. нэр).

долженности) тахсабыт буулаа-
рына, ол нэс бүтүүр-дээрн хам-
нахтан 50 бырыһын тутуу-
лар. Улэиттэн уурайн барар
буоларына, кини бүтэнтээх
ахсааһытан алохтоомут кэсэ-
лэһэн тутуу хайаа да өгөһу-
лар уонна толоруулаах лискэ
тутуулабут сууманы ийдарынан
прааран суруулар, илин батта-
нан, бөчөөт ууруулар баран үс
хонук иннинэ өрөйүөннэри
сууһа мытылаар уонна ирдэ-
чигэ биллэринилэр.

Сорохтор толоруулаах кини
төлбүрдөөх кини уурайн бар-
батын кэһнэ, өр кэмкэ тутан
иһэ сымдааһар (Субуруускай
аатынан совхозка, райпо-
да уо. д. а.) Бу олох табыллы-
бат. Толоруулаах лискэ төлбүр-
дөөх кини ханна тийэр да ки-

инни батыһан иһнэхтөөх. Ити
онгоһуулаахтарына эбэтэр та-
луурдөөх кини бэйтэ хамнаһыт-
тан туттарбатына нэс үөскөөн
тахсабыт нэс толоруулаах кини
тутан сыһыт буруйдаахтан ир-
дэр. Сорох алимент тахуу-
дөөхтор бухгалтердарга бөһөл-
дөөхтор. Бу түбэлтэе бухгалте-
рия хайаан да сайабылыһына
мытылаах уонна толоруулаах
лискэ кэһэри кэтэспэхкэ эрэ
тутууну мытылаах, ылардаах-
ча перевод өгөрүөхтөөх.

Тэриилтэр туһаларыгар бири-
ди дьонтон ирдэһин толоруу-
лаах кинини тэриилтэ бухгал-
терман суут толоруоччутунан
мытылаар. Толоруулаах лискэ
быһаатынан ирдэнэр сууманы
төлбүрдөөх кини барытын 10-
дөөбүт буоларына, тутуу бүтү-

түн уонна ирдэчигэ бөһөлдөөх
түн туһунан бөһөлтөн баран,
суут толоруоччутугар мытыла-
ахтаах.

Бары тэриилтэр сайааһыч-
лара, бухгалтердара ирдэччилэр
ийтэһэллэрмгэр бириэмэттэр
эппэттөөн иһнэхтөөхтөр. Бу өт-
түгэр Ленин аатынан кэлкөз
бухгалтера Неустроева А. М.
Латышевада Карл Маркс ааты-
нан кэлкөз бухгалтерда Тимофеев
М. Н. Халматовада көһүүнүк
сыһааныһан бириэмэттэр үгүс
суруйутуу, үгүсүүнү таһаартар-
дылар.

Тэриилтэр бухгалтердара хас
ий бүтүгүн аайы оройуоннары
суут толоруоччутугар бириди
төлбүрдөөх кинини сведенены
түһэрнэхтөөхтөр. Оһно толук-
төөх кини төһө хамнаһы аахы-
быта, төһө суумада ханкык по-
дуок төһө бырыһыан тутулду-
бута, ирдэччигэ ханан көһ-
рүлүбүтэ толору иһиллэх-
таах.

Толоруулаах инистэринэн

тутууга үөскөөн тахсар араас
бөлүгүөстэргэ бары тэриилтэр,
хайааһытыбалар бухгалтердара
оройуоннаабы суут толоруоччу-
тун катта сибэстэһиэхтөөхтөр.
Биһиги оройуонмутугар кэлэн
быстах кэмкэ үлэһөөччүлөр ал-
бөхтөр. Бу дьоннору хас биер-
динлэрин катта аһиһени тө-
лүүлэрин эбэтэр төлөбөттөрүн
туһунан чуолкайданылыахтаах.

Инникитин, суут уураабын
толоруу эбэһинэ буоларын
өссө төгүз өйдөтөн туран, суут
уураабын толорбот түбэлтэе
РСФСР ГНК 394 ыстатыбаты-
нан бири буруйдаахтаран ир-
диргэ уонна дуоһунастаах
дьоннор холобунай эппэхкэ
тиннэ тардылаахтарын сой-
дөн санаатылаар.

М. ПОПОВ
оройуоннаабы народнай
судуйа.
С. ВАРЛАМОВ
суут толоруоччута.

А. Н. ОСТРОВСКАЯ

Бүтүн нурчча улуу драма-
тура Александр Николаевич
Островский төрөөбүтэ 150 сы-
ла тирээ. Кини 47 драм, 60
реалистический пьесала-
ры айбыта, олохтор үкүлэ-
рээ дөйү драматический
классикатын кыһыл көмүс
фондулар киирбэттэр.

А. Н. Островский айымны-
лара—эппик бөһөлөр репер-
туары нүөрүтэллэр. Кини
пьесалара Москва үгүс
театрдарын сценаларынан
түһүтүлгөр. Улуу драматург
юбилейлэрэ хас да пьесалар
санааһы туруоруулааһар.

СССР фотохрониката.

ХОПТОБОЛОР —ХАТАСКА

Сотуртааһыта нэһиликтэр-
дөөх Культура дьинлэрин уонна
сельский кулууптар драматичес-
кай коллективтарын оройуон-
наабы көрүү-конкурс мытыллы-
быта. Оһно 14 драматический
коллективтаран Эридик Эри-
стия аатынан колхозтан Хопто-
тобоуу Культура дьинтэн дра-
матический коллектива (директор
Н. П. Кириллин, туруорааччы
режиссер Н. П. Флегонтов) бас-
таабыта уонна республиканский
кэһири көрдөрөр быраабы ылан,
«Хата» совхоз Културатын
дьинтэн сценатыгар «Айымдаа»
траманы туруорд.

Жюри коллектив ситиһиннэн
ардарааһа уонна биридиһээн
толоруоччуларын дипломнарын
нараадалааста. Итиннэ тэһэ жи-
ри Хоптобо нэһилиэгин Советин
исполкомугар, Эридик Эристия
аатынан колхоз бырабыланыһа-
тыгар уонна паркомугар бу
дымалара улахан сүлгэ биерэн,
бөһөлөрүн кыттан көрүлээбит-
терин иһин махтанна уонна анал
дипломунан бэлиэтээтэ. Бириди-
һээн оруолларга Бөһө Маарыйаны
—Ульяна Сидорова, Уйбаан
Очуурабы—Проконий Флегонтов,
Бөһөлай Очуурабы—Дмитрий Мат-
веев, Чуопчаары—Гаврил Попов,
Саманникэни—Максим Старос-
тин, кулубаны—Григорий Куз-
мин уо. д. а. орду тахсылаахтык
сонһоон жюри бастагы наараа-
даларын туттулар.

Оһно Хоптобо Културатын
дьинтэ бийлыгы салта колхоз-
таахтары, тыа сирин бары үлэ-
һиттерин културнай-сирдатар
үлэе биллэр ситиһиннэн. Аһы
бу коллектив республикада үс
бастагы мистэеэ киирсэрин кэ-
тэһэбит.

Ити кинэ биһиги оройуонмут
народнай театрын режиссера
Н. Бандинский Хатаа олохтохто-
ругар оройуон културнай олохто-
тун уонна народнай театр үлэ-
һиттэн биллэһиннэрдэ.

П. ПАВЛОВ,
Култура оройуоннаабы
дьинтэн методика.

Оройуон кинини рабочайдара
уонна сулуусалаахтара хайы-
һарга ГТО нуормаларын маасса-
байдык туттаран эрэллэр. Аһыт
бэһинсэе 2 №-ДЭХ ОБО ДБА-
НЫЛАТЫН үлэһиттэрэ оройуон
клинни тэриилтэригэр баста-
кынан хайыһар суолугар таһы-
стылар. Федка Неустроева, Ма-
трена Феоданова уонна 47 саас-
таах новар Матрена Эверстова
көрдөрүүлэрэ ГТО кыһыл көмүс
значотун нуорматын хабыстылар.
Оттон аһыт бисэ үлэһиттэр үгүс
көмүсэ туттардылар.

Дьааһыла үлэһиттэрэ кросска
эһиэ бөлөһүнэллэр.

ЭТ-ҮҮТ КОМБИНАТЫН 30-ча
үлэһиттэрэ хайыһарынан сүү-
рүүлэригэр эдэрдэртэн М. Фи-
липпов, Н. Попов, А. Дьяков-
ский, М. Климова, Н. Бурцева
көрдөрүүлэрэ «суйгун». Кыр-
дыаастар да эдэрдэртэн хаалды-
батылар днэхкэ сов. У. Матини,
А. Синцева, Е. Потапова, Е.
Местникова нуорманы лоп-баа-
чы тутустулар.

60 саастаах Ава дөйдуу ко-
мүсүүр сэри кыттылааһа
Г. В. Протодьяконов бидигин да

ГТО нуормаларын туннарбы

КӨХТӨӨХТҮК

«буурадын саһааһа» эстэ иһи-
гин көрдөрдө. Оттон 50-тан тах-
сыбыт Н. П. Варламов, Н. С. Фи-
липпов өссө эдэрдэр нуормала-
рын толордулар.

x x x

ПРОМКОМБИНАТ рабочайдара
старта эһиэ таһыстылар.
«Спортивный бууууга-хатыһа»
(төрдүс суйуох) туттараччылар
столларда А. Седалищев, П. Ма-
наров, Н. Павлов, М. Местнико-
ва, Н. Белкина «кыһыл көмүс»
көрдөрүүлээхтөр. 50-ча саас-
таах А. Аммосова уонна Б. Дья-
ковская эһиэ үчүгэйдик туттаран
атыттарга холобур буоллулар.

Бу коллектив аһын үлэһиттэрэ
хайыһарга салгы туттараллар.
Ити курдук хайыһарга ГТО
нуормаларын туттарымын райпо,
ССКП уонна ИБСЛКС райком-
нарын, райсовет исполкомун
аппараттарын, тутуу учаастагын
уонна Чурапчы орто оскулатын
учууталларын коллективтара,

оройуон кининнэри култура
учреждениеларын үлэһиттэрэ
үчүгэйдик саһааһылар.

Хайыһарга нуормалары тутуу
бу нэһилэе устата үлэ чааһын
бүтүүтэ күн аайы мытылаар.
Е. ФЕОДАНОВ.

УОДЬУГАННЫЫРГА УОЛДЫАСТА

Карл Маркс аатынан кэлкөз
2 №-дөөх биригээдэтин киниэ
Тодоон—оройуон биер уһук бө-
һүөлэгэ. Манна аһыт сымлаахха
общественнай бэрээдэти кэһини,
буруйу оноруу эбэх түбэлтэе
тахсыбыта. Итинлэр бидигин да
салтанан таһа тураллар. Хоһо-
һуох иһин, ол барыта хайдах эрэ
ыраахкытынан, уһукпугунаан
буолуо, умнуулаах хаалай иһэр.

Лука Оноежон—бөһүөлэккэ
биер модьу-тара, бөдөн-саһаг
ыччалыт. Ол эрэри кини ити

күлүмэх күүһүн общественнай
бэрээдэти кэһиниэ туттара бары-
батыгар сүөргү. Быйыл кыһын
итирдэе аатыран кыс хаар ор-
тото кулууппут 13 түнүгүн ма-
һынан торута «сыһыһыбыта. Ол
таах хаалбыта. Итинтэн өр ылан,
аһы бу эрэт кырдыаһа колхоз-
таах Н. С. Попову кырбаабыта.
Дьа оһуоха эрэ Лука суут инни-
гэр турбута. Ол эһинтэн олох-
тохтор уал хайа муһун көһө-
рунэр иһи дьин эрэммиттэрэ эһи-
таах хаалла. Бу адыс сотуртаа-
һыта, мүүс устар 3 күнүгэр,
түөрт эрэт мустан арыһаа-
быттар. Итирэн баран бөһө-бөһө-
лэрин кытта оһуһууттар. Лука
ити оһуһууга икки кинини
кырбыр, Н. Н. Поповка быһах-
танар.

Дьэ, манник бас-бэттах барыт
оһуһааһы уодьуганнаабааха ха-
һаанна дьэри көгүл мытабыт?
А. ЕФИМОВ.

КӨННӨРҮҮ

Хаймаат мүүс устар 10 күнү-
һэри күмүрүн үгүс сценала-
рыгар оройуон хаһаайсытыбала-
рын 1973 снл 1 кварталынаабы
көрдөрүүлэригэр хаһаайсытыба-
лар баттарыт УҮС КОЛОНКА-
ТЫН—КАРЛ МАРКС, ТӨРДҮС
КОЛОНКАНЫ—КАЛИНИН дьин
көһөрөн аарыт.

Аһаһы таһаарыт редакция
үлэһиттэрэ Н. Седалищев, А.
Эверстова сэмэлэһикэр.

Редантор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Бэйэ устубут кинофильмнэрин оройуоннаабы көрүү балаһыанньата

Бэйэ устубут кинофильмнэрин оройуоннаабы
көрүү-конкурс мытыллар. Бини СССР 50 сыла
туолуутугар аһаһыт тыа сириннэри дус-уран
самедательной Бүтүн Россиятаабы көрүү бы-
стыһат сөрбөтүн быһымтынан тэриилэр.

Көрүү-конкурс тыа сириннэри кинини устар
коллективтар уонна биридиһээн устаччылар
үлэлэрин көрүлээһин, кинилэр айымныларын
идейнэ, үгүс-уран таһымнарын үрдэти, совет-
кай дьон үтүө дьмалаларын, СССР XXIV съездин
уураахтарын олоххо киллэрингэ уонна тохсус
пятилетка сорукутарын толорууга советскай дьон
хорсун үлэлэрин кэһиник сирдатар, Советскай
Союз нуруоттарын дородоһууларын, кинилэр
ССКП тула ыкса түмүсүлэрин көрдөрөр кино-
фильмнэри айалларын тэрийин итэһинэ тыа
сирингэр кинини устаччылар көккэлэрин хан-
аты курдук улахан сорукутары туруорулар.

Көрүүтэ коллективнай уонна биридиһээн
кинини устаччылар кытталлар. Оройуоннаабы

көрүү-конкурсу ыттарга тэрийэр комитет тэ-
рилиннэ. Көрүү мүүс устар 24 күнүгэр Култу-
ра оройуоннаабы дьинтэригэр мытыллар. Ол и-
тингэр сельскай кулууптарга, Култура дьинлэ-
рингэр кинэ аудиториялары хаһан бөһө устубут
киннэтин көрдөрүүлэр уонна автордары кытта
көрөөччүлэр көрсүһүүлэрэ тэрииллэхтөөх.

Көрүү-конкурска 16,8 мм форматтаах уонна
супера 8 мм кинофильмнэр киллэриллэллэр. Ма-
гнитофон көмөтүнэн саһардылыбыт кинилэр
саһаларын уһуллуутун түргээ 19,05 см/сек.
буолуохтаах. 35 мм форматтаах кинилэр көрүү-
гэ кыттыбыттар. Кинофильмнэри аһааһа жюри
сыһааһы уонна түмүк онорор.

Жюри быһаарымытынан үчүгэй сыһааны ылыт
кинилэр тэрийэр комитет дипломнарын уонна
райсовет исполкомун културара-отделни, кул-
тура үлэһиттерин профсоюзун райкомун бөчү-
гунай грамоталарынан наараадалаһаллар.

Райсовет исполкомун културага отдела.

БИИГИ ААДЫРЫСПЫГ: почтовой инд. экс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс
ул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редак. ор.—9-13-95, редакторы солбуһааһы, эл. п. т. т.
тигр секретарь—9-14-95, отделлар—9-14-95, уонсаһ—9-15-95.

«Сага олох» (Новая жизнь)—орган Чурапчинского
райкома КПСС и районного Совета депутатов труд-
ящихся Якутской АССР